

PREDUZEĆE ZA PROJEKTOVANJE I IZVOĐENJE GASNIH INSTALACIJA I CENTRALNOG GREJANJA

GAS INŽENJERING

ulica Kralja Petra I br. 249, Mladenovac
tel: 011/8230-416, 8233-770

PIB: 101962385
matični broj: 7797818

PROIZVODNJA KOTLOVA NA ČVRSTO GORIVO, BIO MASU I PELET
Montaža i održavanje instalacija na gas i toplovodno centralno grejanje

KOTAO - TK GiM

TEHNIČKO UPUTSTVO ZA UGRADNJU I UPOTREBU

NAMENA KOTLA

Toplovodni kotao namenjen je za zagrevanje toplom vodom stambenog i poslovnog prostora sa sagorevanjem čvrstog goriva. Kotao je izrađen od odgovarajućih čelika kotlovske kvaliteta i u skladu je sa odredbama DIN/SRPS standarda. Konstrukcija kotla obezbeđuje bezbedan i pouzdan rad, kao i visok stepen iskorišćenja i vek trajanja. Svi priključci na kotlu standardne su izrade. Kotao poseduje mogućnost ugradnje gorionika na gas i naftu. Rukovanje kotlom ne zahteva posebna tehnička znanja, osim prosečnih.

Kotao ne zahteva posebne uslove za smeštaj i eksploataciju.

Proizvođaču nisu poznata štetna dejstva elemenata kotla na zdravlje čoveka i životnu sredinu.

TEHNIČKO EKSPLOATACIONE KARAKTERISTIKE KOTLA

TOPLOVODNI TRAJNOŽAREĆI KOTAO TK-GiM je namenjen za loženje srednje kaloričnim ugljem granulacije veće od 30 mm, kao i drvetom, pre svega listopadnim, na režimu 90/70°C i pritiskom do 3 bara. Uz male izmene može se adaptirati na tečno ili gasovito gorivo.

Takođe se uspešno koristi za grejanje na pelet, samo zamenom donjih vrata na kotlu.

KOTAO je savremenog dizajna, zavarene masivne konstrukcije, izveden kao tropromajni sa dvostrukim zidom i vodom hlađenom rešetkom/ložištem od bešavnih cevi kotlovske kvaliteta (Č.1212) tako da voda obliva sve površine koje su u dodiru sa plamenom i vrelinim gasovima.

Zidovi se izrađuju od kvalitetnog čeličnog kotlovske lima (Č.1204/P265..) debljine 4 i 5 mm a zavaruju ga atestirani zavarivači sa savremenim aparatima i opremom.

Gornja vrata su od livenog gvožđa a donja zavarene čelične konstrukcije, izolovana i sa istom širinom ložišta kao i sa pepeljarom. Kotao je dobro izolovan mineralnom vunom pa ima male energetske gubitke i odlikuje se visokim stepenom iskorišćenja i malom emisijom štetnih gasova.

KOTAO je atestiran na Fakultetu Tehničkih nauka u Novom Sadu/Mašinski fakultet; Elaborat o ispitivanju br. 01-192/59-1 od 07.04.2010.g. kojim su dokazane deklarisanе termotehničke karakteristike kotlova na čvrsto gorivo tipa TK-GiM.

SASTAVNI DELOVI - POZICIJE KOTLA	
1. Rešetke ložišta-vodom hlađene	11. Otvor i za čišćenje - zadnji
2. Vrata za loženje - gornja	12. Dovodni (povratni) vod
3. Vrata za čišćenje - donja	13. Odvodni (potisni) vod
4. Otvor za čišćenje-bočni	14. Priključak za zaštitni vod ili odzraku
5. Vratanca za dovod vazduha	15. Priključak regulatora promaje
6. Termometar	16. Oplata kotla – sa izolacijom
7. Klapna za dvostruku promaju	17. „Češalj“ za rastresanje goriva/pepela
8. Priključak za punjenje/praznjenje –1/2“ ...	18. Šamotne opeke
9. Regulator dimnih gasova	19. Otvori za termički osigurač-1“ i 1/2“
10. Cev za odvod dimnih gasova	20. Pepeljara

+ NOVO u proizvodnji: Kotao na BIO MASU-bale slame i sl. KBH GiM 40 i 50 kW ; KBV GiM 45 i 55 kW

TIP KOTLA TK	Nazivna SNAGA	Max SNAGA	MASA vode	MASA kotla	KAPACITET zagrevanja	GABARITNE I PRIKLJUČNE MERE								DIMNJAK najmanje		
	kW	kW	litar	kg	m ³	A	B	C	D	E	F	H	d ₁	d ₂	H	Ø
						mm								col		m
GI 22	22	25	90	288	310-400	465	765	860	160	350	1010	1110	3/4"	5/4"	7	180
GI 30	30	34	104	323	400-520	565	815	910	160	350	1060	1160	3/4"	5/4"	7,5	200
GI 40	40	46	113	355	520-700	595	865	960	180	400	1110	1210	3/4"	5/4"	8,4	200
GI 50	50	56	122	389	700-880	655	865	1030	200	400	1190	1290	3/4"	5/4"	8,8	200
GI 60	60	66	134	410	880-1060	685	915	1030	200	400	1190	1290	3/4"	5/4"	9,5	200
GI 75	75	79	145	492	1060-1250	755	915	1050	200	450	1220	1320	1"	6/4"	10	250
GI 100	100	105	164	530	1250-1780	805	965	1100	250	450	1270	1370	1"	2"	12	250

KOTLARNICA

Poželjno je da kotlarnica bude odvojena od ostalih stambenih prostorija. Potrebno je da ima prirodno provetranje koje obezbeđuje dovod svežeg vazduha i odvod produkata sagorevanja. Neophodno je obezbediti priključak električne energije (sa uzemljenjem) a zbog eventualnog nestanka struje-pretvarač, poželjan je priključak sa vodovodne mreže i eventualno, priključak za odvod vode. Podloga na koju se smešta kotao trebalo bi da je ravna i stabilna. Gorivo mora biti fizičkom preprekom odvojeno od kotla. Posuda za odlaganje pepela mora biti od nezapaljivog materijala.

UGRADNJA KOTLA

Kotao se isporučuje potpuno spreman za montažu, **koju obavezno vrši stručno lice.**

Kotao se postavlja na pripremljenu ravnu podlogu, dodatno učvršćenje kotla nije potrebno. Pri postavljanju kotla voditi računa o udaljenosti kotla od otvora za dimnjak kao i nagibu dimovodne cevi-čunka, takođe i da je omogućen slobodan pristup sa svih strana radi čišćenja i održavanja. Priključak u dimnjak trebalo bi postaviti da se blago uspinje, min 10°. Dimnjača treba i sme ući u prostor dimnjačkog kanala ali max 10 mm. Sigurnosna grupa (13-ventil sigurnosti, automatska odzraka,) i ekspanziona posuda(5) moraju biti pravilno proračunati i ugrađeni (dimenzije i zapremina). Svi spojevi trebalo bi da budu dobro zaptiveni koje treba se vizuelno proveriti pre puštanja kotla u rad. Montaža kotla se završava punjenjem kotla vodom. Pritisak vode u kotlu trebalo bi da je 1,5 - 2 bara. Kada se završi punjenje kotla i instalacije vodom, uključuje se u rad cirkulaciona pumpa (9). Priključivanje pumpe u strujno kolo vrši se tek kada su ostvareni svi ostali priključci. Za vreme rada proverava se zaptivenost spojeva i ako je potrebno izvrši podešavanje.

Svaka intervencija na kotlu i instalaciji vrši se kada je pumpa isključena.

Regulator promaje montira se spajanjem postojećeg priključka na kotlu sa klapnom (vratanca promaje na donjim vratima) za dovod sekundarnog vazduha.

PUŠTANJE U RAD

Prvo puštanje kotla u rad vrši stručno lice. Pre puštanja u rad potrebno je proveriti pritisak u kotlu i instalaciji, kao i zaptivenost spojeva. Sve vreme izvođenja prvog puštanja u rad cirkulaciona pumpa (9) mora biti uključena. Pre potpaljivanja goriva, klapnu (19) u dimnoj cevi i klapnu u kotlu (18) potrebno je otvoriti. Posle izvršenog potpaljivanja goriva vrata kotla moraju biti zatvorena i zabravljena. Potrebno je proveriti zaptivenost vrata. Ako zaptivenost vrata nije dobra, onda se po obustavljanju loženja i hlađenja kotla, pristupa podešavanju vrata.

Pre početka loženja pristupa se podešavanju regulatora promaje (6), pri čemu voditi računa o preporuci proizvođača.

Prilikom prvog loženja, moguća je pojava karakterističnog mirisa, kao posledica sagorevanja zaštitnog premaza. Kada se gorivo u kotlu razgori i postigne optimalan režim rada, zatvara se klapna u kotlu (18), a klapna u dimnoj cevi (19) se fiksira u odgovarajući > otvoren položaj. U toku prvog loženja potrebno je više puta izmeniti brzinu pumpe, do konačnog postavljanja u željeni položaj 1.2. ili 3: brzina-snaga), tako da razlika temperature odlazne i povratne vode ne bude veća od 10°C.

Nije preporučljivo da se prilikom prvog puštanja kotla u rad odmah postižu maksimalne vrednosti pritiska i temperature koje kontrolisati na manometru (12) i termometru (11).

Prvo puštanje kotla u rad završeno je postizanjem stabilne temperature vode u kotlarnici, oko 70°C.

KORIŠĆENJE I ODRŽAVANJE

Preporučuje se korišćenje srednje kaloričnih vrsta uglja i pre svega listopadnog drveta. **Pre loženja otvoriti dimnjačnu i kotlovsku klapnu. Klapna na dimnoj cevi je UVEK otvorena, zatvara se samo u slučaju kada se kotao pregreje, a kotlovska se obavezno zatvara nakon podlaganja kotla.**

Vrata kotla potrebno je postepeno otvarati. Prilikom loženja izbegavati bacanje, već normalno i postepeno ubacivati gorivo. Gorivo bi trebalo ravnomerno rasporediti po površini ložišta i ne prepuniti. Ako je potrebno, rasturanje goriva izvršiti naknadno po ubacivanju.

Po završenom loženju potrebno je podesiti dovod vazduha i odvod dima (pomoću klapni). Nikako se ne preporučuje se sagorevanje plastike, gume i sličnih materijala, kako zbog ekološke bezbednosti tako i zbog održavanja i veka trajanja kotla .

Ukoliko se obustavlja loženje kotla duže od 24 časa, potrebno je da gorivo potpuno sagori. Ponovnom loženju pristupiti kada se ložište kotla u potpunosti očisti. Pumpa treba da bude u radu za vreme trajanja sagorevanja.

Čišćenje kotla u toku grejne sezone vrši se redovno, po pravilu jednom nedeljno i to kad je kotao u potpunosti ohlađen. Što je kotao prljaviji to je stepen korisnosti manji.

Odstranjivanje pepela vrši se po potrebi i tokom dana.

U slučaju da dođe do kritičnog povećanja pritiska i temperature zbog (prestanka rada cirkulacione pumpe usled nestanka struje ili kvara, nekontrolisanog ulaska vazduha-razgorevanja) odmah zatvoriti sve dovode vazduha- regulator promaje na 0°C, zatvoriti dimnjačnu klapnu, zagasiti vatru (peskom ili slično, a nikako vodom), odnosno na svaki način ugušiti sagorevanje, a zaštitnim termičkim vodom-oticanjem odvesti vrelu vodu.

UPOZORENJE: Niska temperatura odlazne i povratne vode dovodi do pojave kondenzacije, toliko velike da se ponekad može pomisliti da je kotao procureo. Kako kondenzat u sebi ima i sumpornu kiselinu koja izaziva ubrzanu koroziju na limu kotla, to neposredno utiče na vek trajanja kotla. Najkritičniji interval temperature za pojavu orošavanja od kondenzacije je 50°C pa je veoma bitno da temperatura povratne vode ne bude ispod 50-55°C (potrebno je ugraditi mešajući ventil).

Pri izboru kotla voditi računa da kotao nije predimenzionisan.

U cilju naboljeg stepena iskorišćenja i dugog veka trajanja kotla mora da je ispunjeno sledeće:

- Dimnjak izgrađen po propisima zadatim standardom (i ovim uputstvom),
- Da se kotao loži sa preporučenim vrstama goriva i propisanim načinom loženja,
- Da se kotao (i dimnjak) pravilno i redovno održava i čisti,
- Da se ugradi četvorokraki (trokraki) mešajući ventil (vidi šemu instalacije kotla)

PO PRESTANKU GREJNE SEZONE OBAVEZNO SE PRISTUPA SE ČIŠĆENJU KOTLA detaljnijem od uobičajenog. Čišćenje kotla je od bitnog značaja za vek kotla.

Prilikom čišćenja obe klapne i sva vrata na kotlu trebalo bi da budu otvorena. Dimnjačna klapna treba da bude fiksirana u potpuno otvoren položaj. Nakon čišćenja poželjno je unutrašnjost kotla premazati zaštitnim premazom (naftom) u cilju antikorozivne zaštite.

Tokom leta instalacija bi trebalo da ostane ispunjena vodom. Potrebno je povremeno uključivati pumpu (mesečno do 1 sat).

Dopunjavanje instalacije (i kotla) vršiti kada je ceo sistem grejanja ohlađen.

Najveći toplotni efekat postiže se postepenim zagrevanjem vode u instalaciji. Održavanje temperature vršiti usporenim sagorevanjem, što se postiže podešavanjem promaje i to isključivo preko regulatora promaje.

PREPORUKE ZA DIMNJAKE - VISINA IZNAD KROVA I DR.

Dimnjak mora da bude propisno dimenzionisan i izveden iznad krova i izolovan. Za normalan rad kotla potrebno je da dimnjak bude propisanih karakteristika: prečnika i visine, dobre izolovanosti i zaptivenosti (najbolje od šamotnih cevi sa izolacijom) ili slično. Zidan dimnjak mora biti troslojan gde je u sredini izolacioni sloj od mineralne vune debljine 5 cm (unutrašnji može i sa 3 cm). Temperatura dimnih gasova mora biti 30°C viša od temperature na kojoj se događa kondenzacija gasova sagorevanja. Dimovodnu cev ugraditi pod uglom min 10° nagore i do 10 mm dublje u dimnjak.

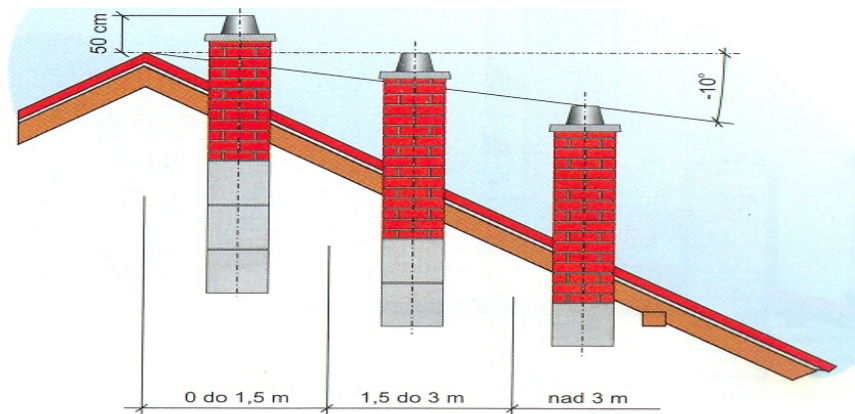
Kotao postiže svoju nazivnu moć samo ukoliko je promaja dimnjaka odgovarajuća.

Ako je dimnjak udaljen od slemena manje od 1,5 m, zida se 0,5 m iznad visine slemena.

Ako je dimnjak udaljen od slemena 1,5 do 3 m, on mora da se zida do visine slemena.

Ako je dimnjak udaljen od slemena više od 3 m, visinu bi trebalo odrediti pomoću zamišljene prave linije, koja ide od slemena prema dimnjaku pod uglom - 10°.

Visina dimnjaka nalazi se u tački gde prava linija seče vertikalnu dimnjaka.

NAPOMENA: Proizvođač će se pridržavati svih obaveza iz Garancije, ali uz uslov da je:

- **redovno vršeno čišćenje kotla,**
- **pri montaži kotla ugrađen odgovarajući ventil sigurnosti na odvojenom priključku zaštitnog voda i druga sigurnosna oprema kotla,**
- **poštovan režim temperature, vrste goriva i način loženja kotla,**
- **priključen na odgovarajući dimnjak,**